

Köle Kadınlar Festivali - Ancillarum Feriae - Nonae Caprotinae

Sinem Deniz Kılıç · 9 dk · 29 Temmuz 2026

TEKRAR NOTLARI

- **Bölüm plan dışı, takvimden çıktı.** Troya Savaşı ve Helen bölümüne çalışmaya ara verildi. Asıl niyet, Nolan'ın filmi gösterimdeyken Helen'i ve ardından Klytaimnestra, Cassandra, Kirke, Kalypso, Penelope anlatılarını sürdürmektir. Sezon sonu iyi bir fikir görülmediği için, göze takılan takvimsel bir gün anlatılıyor: Ancillarum Feriae, yani Köle Kadınlar Festivali, 7 Temmuz'da kutlanıyor.
- **Mit, Plutarkhos'un anlatımına dayanıyor.** Galyalılar Roma'yı yağmaladıktan sonra yine Galyalılar ya da bir başka Latin kavmi Roma'dan soylu kadınları rehin olarak talep ediyor. Philotis ya da Tutula adlı bir köle kadın cüretkâr bir plan kuruyor: Ancillalar, yani köle hizmetçi kadınlar, soylu kadın kılığına girip gönüllü olarak düşmana gidiyor.
- **İşaret bir incir ağacından veriliyor.** Düşman kamp kurup uyuyunca köle kadınlar askerlerin silahlarını alıyor, sonra bir incir ağacı yakıp Romalıları işaret veriyorlar. Eylemi tek başına Philotis'in yaptığı da söyleniyor: Yabani incir ağacına tırmanıp meşalesini yakıyor. Romalılar kampı basıp silahsız düşmanı yeniyor ve 7 Temmuz zafer günü ilan ediliyor. Araya düşen laf şu: Troya taktiği Odysseus'un zekâsına has değil. Troya anlatısı gibi bu mitin de gerçekliği belirsiz.
- **Asıl konu mitin kendisi değil, alt metni.** Alt metin cesaret ve fedakârlık. Kadın ve fedakârlık kelimeleri zaten birçok beyinde yekpare, bütün bir kristal gibi ışıltıyor. Buna karşılık Romalılar köle kadınların fedakârlığını olması gereken bir iş saymamış ve zaferi orduya mal etmemişler.
- **Kurban ritüeli yalnız köle kadınlara ait.** Festivalde Tanrıça Juno, yani Yunan mitolojisindeki Hera için yapılan kurban ritüeline köle kadınların dışında kimse karışmıyor. Özgür kadınların da festivale katılabilmesi kafa karıştırıcı ve şu soruyu getiriyor: Hangi özgür kadın? O dönemde herhangi bir kadının özgürlüğünden gerçekten bahsedilebilir mi?
- **Festival var, kölelik duruyor.** Bu yüce cesaret ve fedakârlık eylemlerine rağmen kadınların üzerindeki resmi kölelik kaldırılmıyor, ama adlarına festival düzenleniyor. Durum iki benzetmeyle açılıyor: Önce hayvanları kesen bir endüstri kurulur, sonra buna karşı çıkanlar için vegan vejetaryen bir endüstri kurulur, markalar ücret karşılığı hayvan dostu olur, siz mutlu mutlu tofunuzu yersiniz, hayvanlar kesilmeye devam eder. Ya da annelik kutsaldır, günü vardır, o gün daha iyi ve daha teknolojik fedakârlıklar sunabilmeniz için elektronik ev aletlerinden bir buket verilir.
- **Fedakârlık bugün kendini kurban etmeyle denkleştiriliyor.** Bu denkleştirmeyi her konuda fikri olan, bilge görünen kişiler yapıyor ve atılan her adımı sığlaştırıp içini boşaltıyorlar. Aynı kişiler zalimin zulmüne felsefi ve psikanalitik yorumlar getirip zulmü normalleştiriyor, zulmün doğasını anlamamızı bekliyorlar. Bu tehlikeli sosyal medya kişileri, festivalin adandığı kölelere katılan ve onlara uzaktan alkış tutan soylulara benzetiliyor. Benzer şekilde cesaret de toylukla, kaba delikanlılıkla ilişkilendiriliyor.

- **Mesele iki maddede toplanıyor ve her şey sınıfsal.** Bir soylu kadın da gönüllü olarak rehine gidip işareti verebilirdi, incileri dökülmeyecekse. Ama anlatının odağında kölelik var. Birincisi, kölelerin soylu kılığına girmesinin bile yasak oluşu. İkincisi, cesaretin alt sınıfa doğuştan bahşedildiğinin idrak edilmesi. Doğuştan ve mucizevi gibi elitist kelimeler atılınca geriye tek cümle kalıyor: Her şey sınıfsal.
- **Soylu görünümündeki bir kölenin sesi daha duyulası.** Herkes ses çıkarabilir, ama bazı köleler soylu kıyafetlerini öylesine işlerine sindirmiştir ki aynaya baktıklarında kendilerini soylu sanar ve sesleri duyulmaz olur. Daha vahimi, soylu kılığındaki bir köle işaret fişğini yaktığında işareti takip edecek bir köleler ordusunun yokluğudur. Bu yokluğun sebebi bazen bir dağınıklığıdır: Az sayıdaki soylu kılıklı kölenin zincirleri sosyal medya filozoflarınca hatırlatılır, bu hatırlatma da ayna soylusu kölelerce yumuşatılır. Özetle zulme karşı birilerinin sesi hep çıkar, kimisi duyulur, kimisi duyulmaz, çoğunluk duymazdan gelir.
- **Zalimden alınan ödül soyluluk getirmez.** Zalim olmayan her kişi, aslında zalimin ezdiği ya da ezmek istediği köledir. Bir zalim size şeker ya da en iyi sanatçı ödülü verdi diye soyluluk kazanmazsınız. Kapanış cümleleri şöyle: Meselemiz artık kölelik değil, kurtuluşu mucizelerin eteğinden silkip çamurun içinden çelikleşerek çıkarmak. Bölümün sonunda bir de küçük not var: Festival Nonae Caprotinae adıyla da anılıyor, köleler evliliğin tanrıçası Juno'ya adak adıyor ve Caprotina, Juno, Hera yakın isimler.